

Una Església confinada, però no pas tancada

No ho podem pas negar: tres mesos confinats a casa, aïllats, i amb les esglésies tancades i les activitats civils i religioses anul·lades, segur que ens han donat molt temps per pensar. I ben segur que ara algunes coses canviaran.

Aquesta crisi del coronavirus, amb el seu corresponent confinament, ens canviarà. Segur! Ho diu tothom: res no tornarà a ser el mateix. Això, que ja es viu en molts camps (polític, social, econòmic, sanitari...), també ho podem dir en el camp de les creences i de l'espiritualitat. Els sectors més oberts ben segur que ja ho han notat i caminen en aquest sentit. Els humans, un cop més, hem de donar mostres de la nostra gran capacitat d'adaptació.

Una nova espiritualitat pels temps de crisi

Nosaltres veníem d'una espiritualitat que posava molt més l'èmfasi en la pràctica religiosa que no pas en la interioritat. Ara, amb aquests dies de confinament a casa i amb el centres de culte tancats, tothom ha descobert molt més el seu interior. Aquests dies, l'espiritualitat de l'acció exterior, abocada al que es pugui fer pels altres, ha anat mutant i deixant pas a un treball de construcció personal, elaborat en la intimitat. És molt lògic: si no es pot sortir hem d'entrar. I potser hem entrat més en la nostra interioritat.

Ara ens cal una espiritualitat que ens empenyi a l'exercici de la contemplació, del saber mirar. Contemplar no és una inacció (com pensen alguns), perquè mirar no és pas tancar els ulls. Necessitem, doncs, una espiritualitat molt més contemplativa i que ens ajudi a viure la realitat present i la que vindrà.

Hem de rentar-nos molt més

En aquesta contemplació podem fer un exercici ben fàcil: mirem els canvis que hem hagut d'introduir quan entrem i sortim de casa. En primer lloc, se'ns ha demanat que ens rentem molt més —i més sovint— les mans. No cal dir ni recordar l'important que són els ritus de purificació en totes les religions, fins i tot en les del llunyà Orient. Aquests ritus no tenen només un significat de treure'ns de sobre tot allò impur que se'ns hagi enganxat del món exterior sinó que també contempen el perill i la por de poder contaminar els altres amb allò que nosaltres arrosseguem. Quina gran intuïció.

Necessitem, doncs, una espiritualitat que —fent-nos sortir del meu jo— justament ens faci pensar molts més en els altres. Els mediterranis haurem d'aprendre a guardar distància, per respecte, per salut. Igual que les cues que hem fet aquests dies: ara haurem de mirar abans on es troba l'altre per saber on m'he de situar jo. Una altra gran intuïció.

Hem de controlar el que entra i surt de nosaltres

Una segona acció és l'ús de les mascaretes. Per a nosaltres no era un costum habitual com sí que ho és per als països orientals. La màscara és un filtre. I un filtre que ens fa pensar en la nostra respiració. L'alè diví del qual parlen gairebé totes les tradicions religioses. ¿Quants respiradors hem hagut d'inventar i de buscar aquests dies per salvar vides? En alguns dels ritus i dels exercicis de les religions orientals fins i tot ens fan contemplar i controlar la respiració en la seva doble acció: aspirar i expirar. L'aire que entra i el que surt. Per un moment, pensem en el que des de fora fem entrar a dins nostre i si realment ens és útil. Pensem en allò que mengem, el que llegim, el que escoltem. Realment, ¿ens convé? Però, sobretot, pensem també en el que surt de nosaltres, en allò que treiem cap a l'exterior, el que diem. Realment, ¿convé als altres?

Necessitem, doncs, una espiritualitat amb mascareta, que filtri els nostres pensaments i les nostres paraules. No podem admetre tot el que pensem o tot el que ens passi pel cap, ni ho podem dir sense el filtre del respecte, de l'educació, del no fer mal. En certa manera, la mascareta ens recorda: protegeix els altres com a tu mateix.

Hem de tenir molt més tacte

Una tercera acció, molt habitual ara en les botigues i supermercats, és posar-se el guants. Són tant per protegir-se com, alhora, per no contaminar. Però, com en som d'inútils amb guants, sobretot si hem d'obrir una bossa —també de plàstic— per posar-hi la fruita. Perdem l'habilitat dels dits, perdem el tacte. Aquest confinament a casa ens ha passat, per sort, en un moment de la història en el qual tenim una gran infinitat de mitjans de comunicació (telèfons mòbils, xarxes socials, grups de WhatsApp). ¿Us imagineu això fa cinquanta anys quan en els pobles no hi havia només que una centraleta telefònica? Allò sí que era un confinament!

Ara, tancats a casa, hem augmentat exponencialment molt més la nostra comunicació amb els altres, però potser no hem guanyat amb tacte. Fem córrer missatges virals que poden fer riure a uns però que sovint no tenen gens en compte aquelles persones que aquests dies més han patit, les que han perdut un ésser estimat, les que lluiten contra la malaltia, contra la por. Necessitem, doncs, una espiritualitat amb guants, que cuidi del nostre tacte, d'escoltar més que no pas parlar.

I, finalment, necessitem una espiritualitat que ens prepari per la gran crisi que ha començat i que esclatarà quan tot això s'acabi: la crisi social i econòmica. Necessitem una espiritualitat que ens aboqui de ple a la solidaritat.